

Pla Director de Cooperació per al Desenvolupament i Solidaritat de Vilanova i la Geltrú (2017-2020)

Maig del 2017
Vilanova i la Geltrú



AJUNTAMENT DE
Vilanova i la Geltrú

Índex

1. Introducció.....	3
2. Per què un Pla Director de Cooperació i Solidaritat (PDCiS) a Vilanova i la Geltrú?	4
3. Visió de la cooperació de Vilanova i la Geltrú	8
4. Principis rectors i valors de la cooperació de Vilanova i la Geltrú	9
5. Objectius de la cooperació municipal	10
6. Governança i participació	12
7. Instruments	13
a. Modalitat Cooperació per al Desenvolupament	13
b. Modalitat d'Emergències i Ajuda Humanitària	14
c. Modalitat d'Educació per al Desenvolupament	14
8. Recursos	15
9. Actors i aliances	17
10. Accions estratègiques per al desenvolupament del Pla Director	18-22
11. Acrònims.....	24

Taules

Taula 1 – Anàlisi DAFO de la cooperació per part de les entitats locals de Vilanova i la Geltrú	6
Taula 2 – Evolució dels recursos destinats a CiS a Vilanova i la Geltrú	7
Taula 3 – Assignació de recursos per modalitat i instrument	15
Taula 4 – Temporalització orientativa de les accions estratègiques a dur a terme per al desplegament del PDCiS	23

1. INTRODUCCIÓ

L'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú té una llarga trajectòria en matèria de Cooperació i Solidaritat (CiS). Des de l'any 1999 compta amb un **Consell Municipal de Cooperació** on s'integren la Comissió Tècnica i la Comissió de Sensibilització amb l'objectiu de sumar esforços i organitzar accions conjuntes de sensibilització i de cooperació des de l'àmbit local. Al Consell hi participa l'ampli teixit associatiu de la ciutat que reuneix una àmplia varietat d'ONGD amb seu a Vilanova. L'Ajuntament dóna suport econòmic als projectes d'aquestes entitats a través de **la convocatòria de subvencions a projectes** de cooperació internacional al desenvolupament, suport que ha continuat de manera ininterrompuda malgrat el període de crisi dels darrers anys. Així mateix, des de l'any 2008, l'ajuntament disposa d'una partida específica per a **projectes d'emergència internacional** i d'ajut humanitari, la qual canalitza a través del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, de qui n'és soci des de l'any 1993. Davant de crisis humanitàries l'Ajuntament també promou la iniciativa ciutadana mitjançant el suport a iniciatives dels diversos actors de CiS del municipi.

Per altra banda, l'Ajuntament impulsa accions d'**Educació per al Desenvolupament** a l'entorn del programa "**És aquest el món que vols? Propostes per una Vilanova i la Geltrú més solidària**", que té per objectiu l'educació en valors a l'entorn del comerç just, el foment dels drets humans i la cultura de pau a través de diferents accions que van des de la commemoració de fites significatives (Drets dels Infants, Dia Universal dels Drets Humans) a la sensibilització a les escoles (projecte Re@cciona), als centres cívics o mitjançant campanyes de sensibilització adreçades al conjunt de la ciutadania.

També cal destacar que l'Ajuntament està **agermanat amb tres municipis** (Matanzas -Cuba-, Merignac -França- i Vila Real -Espanya-) amb la voluntat d'establir lligams i intercanviar experiències entre la població de Vilanova i la d'aquests tres municipis.

Per tota aquesta trajectòria, ja en l'anterior mandat, l'Ajuntament va expressar el seu compromís amb la CiS a través del **capítol 8 del Pla d'Actuació Municipal 2011-2015**, el qual estableix com a objectiu: "*Treballar per una ciutat compromesa amb els drets humans i solidària davant les desigualtats, a través del nostre compromís amb la promoció de la solidaritat activa de la ciutadania i de les entitats locals*".

El **PAM 2016-2019** inclou en el punt **1.7 el compromís per enfortir la cooperació entre els pobles i fomentar la cultura de pau** a través del mateix objectiu establert en l'anterior mandat. Un element clau d'aquest punt es l'elaboració del primer Pla Director de Cooperació del municipi amb la participació de les entitats i de la ciutadania.

2. PER QUÈ UN PLA DIRECTOR DE COOPERACIÓ I SOLIDARITAT (PDCIS) A VILANOVA I LA GELTRÚ?

L'objectiu de disposar d'un PDCiS es **ordenar, clarificar, repensar, estructurar i dinamitzar l'actuació municipal**, tenint en compte el **context actual de la cooperació** i la realitat de Vilanova i la Geltrú com a **agent de desenvolupament local** i com a promotor d'una **cooperació transformadora integral, transversal i coherent amb la resta de polítiques municipals**.

En efecte, en aquest moment de **crisi econòmica** que afecta tant al Nord com al Sud, cal repensar i probablement re-definir **què vol dir cooperació, quin model de cooperació es vol impulsar des dels governs locals, com es comunica i com s'involucra a la ciutadania**. Des de l'esclat de la crisi, les retallades pressupostàries han afectat de manera directa les polítiques i recursos destinats a la cooperació, arribant fins i tot a fer-la desaparèixer com a política pública de molts ajuntaments. A nivell legislatiu, malgrat que les competències en matèria de cooperació i solidaritat de l'administració local es troben explicitades en diversos textos, l'accés als recursos necessaris per tal de dur-la a terme s'ha vist qüestionat per la re-centralització de competències que va suposar la Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local (LRSAL).

La crisi també ha tingut un impacte directe en les entitats de cooperació. Aquestes, la majoria de les quals -i especialment les d'àmbit estrictament local- es nodreixen majoritàriament de les subvencions públiques, han tingut que tancar o reduir dràsticament la seva activitat.

Així mateix, l'esclat de bosses de pobresa en el Nord **està canviant la percepció que té la població de l'activitat tradicional de cooperació al desenvolupament**. Per una banda, això ha contribuït a fer sorgir formes de solidaritat entre veïns i veïnes, que cal subratllar i reforçar com a valors humans que dignifiquen al col·lectiu. Tanmateix, la crisi també ha fet emergir actituds més caritatives pròpies de l'enfocament del paradigma contra la pobresa, ha fet calar el discurs "primer els de casa", i ha portat sovint la població a qüestionar que amb recursos públics s'hagi de finançar projectes al Sud.

Aquest nou escenari de més pobresa en alguns dels països tradicionalment "donants" i d'augment de la riquesa econòmica d'alguns dels "receptors" ha desdibuixat la tradicional dicotomia Nord-Sud, impulsant l'emergència del **concepte de pobresa global i de justícia global** que trenca amb l'esquema tradicional de països desenvolupats *versus* països en vies de desenvolupament.

En aquest context, el PDCiS té una visió orientada pel nou paradigma que marca l'**Agenda 2030 de Nacions Unides** per al Desenvolupament, adreçada a **actuar** i a **aconseguir un canvi a escala global**. Els **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)**, que formen el pal de pallar d'aquesta agenda, són el referent que pren aquest PDCiS i que es tradueix a nivell pràctic en la voluntat d'assolir a mig termini la **coherència de polítiques** entre les diverses àrees de treball a nivell municipal de manera que el conjunt de polítiques públiques municipals siguin un element generador de desenvolupament sostenible a escala local i global, amb un enfocament de drets humans.

En aquest sentit en el marc d'aquest PDCiS s'identifiquen **línies de treball i punts de connexió entre la cooperació i la solidaritat i la resta de polítiques públiques** del municipi que tenen un impacte en la Justícia Global, assumint la necessària alineació i complicitat entre aquestes. Alhora, però, es mira d'articular les respectives planificacions que els diferents departaments del govern municipal han vingut generant en aquest àmbits amb objectius comuns amb la cooperació, intentant sumar-les sota una mirada comuna i d'acord amb el pes i la capacita real d'influir i liderar que la cooperació té en el conjunt de la política municipal.

La cooperació municipal de Vilanova i la Geltrú s'ha consolidat els últims anys amb un **model propi basat en polítiques de suport i complementarietat amb la ciutadania organitzada i mobilitzada**, model reforçat pel fet d'haver mantingut la partida pressupostària destinada a cooperació fins i tot en els moments més crítics de la crisi econòmica. Aquest model, centrat en la **promoció dels Drets Humans i la Cultura de Pau**, compta amb una valoració positiva de consens entre els diversos actors vinculats a les accions de cooperació i solidaritat a nivell del municipi. La voluntat d'aquest PDCiS es aprofundir-hi i permetre el creixement i desenvolupament d'aquest model tenint molt en compte els elements prioritzats pels diversos actors de la cooperació del municipi (veure taula 1) i la necessitat d'optimitzar l'impacte del progressiu augment dels recursos en cooperació previstos per als pròxims anys en el marc del compromís del PAM d'arribar a l'1% d'ingressos propis municipals l'any 2019 (veure taula 2).

Durant la primera de les sessions de treball amb les entitats, es va elaborar una **diagnosi tipus DAFO**, per situar el moment actual de la cooperació a la ciutat. Aquesta visió des de les entitats, enriquida amb les diferents entrevistes amb els responsables tècnics i polítics, permetre tenir un dibuix ràpid d'aquesta política pública que, val a dir, comparteix la major part de la diagnosi amb la resta de municipis del seu entorn i de la societat catalana en general

FORTALESES DE LA COOPERACIÓ MUNICIPAL

Existeix un nucli de voluntariat molt compromès distribuït entre les diverses entitats.

Existeix un nucli d'associacions i entitats nombrós i divers procedent o vinculat a diversos àmbits (ONG, sindicats, església, col·lectius específics). Existeix un capital humà molt format i amb experiència.

Es constata un suport polític del municipi cap a les accions de cooperació i solidaritat.

OPORTUNITATS DE LA COOPERACIÓ MUNICIPAL

Existeix la possibilitat de definir de manera participativa i coordinada les orientacions de la cooperació municipal, especialment a través del procés d'elaboració del nou pla director però també a través dels espais de governança de la cooperació municipal, principalment el Consell de Cooperació.

Existeix un bon nombre d'espais i entitats que tot i no ser entitats de cooperació ni estar implicats activament en les accions de cooperació i solidaritat, tenen bona disposició i podrien sumar-se a accions de cooperació de manera puntual o amb certa continuïtat. Existeix el compromís de l'equip municipal d'arribar a l'1% del pressupost de fons propis durant el PAM vigent.

Es constata una gran sensibilitat institucional en temes de clàusules ètiques i socials i un esforç important en implementar la coherència de polítiques a nivell municipal en la mesura del possible.

DEBILITATS DE LA COOPERACIÓ MUNICIPAL

Existeix certa incapacitat de transmetre, arribar i/o comunicar els valors de la cooperació al comú de la ciutadania.

Les entitats es senten isolades com a sector. Aquestes expressen un sentiment de poca capacitat de projecció i de sintonia amb el conjunt de la ciutadania i manifesten la voluntat de trobar canals i sinergies de complementaritat amb la resta de teixit associatiu de la ciutat, també a través de o amb el suport dels espais municipals.

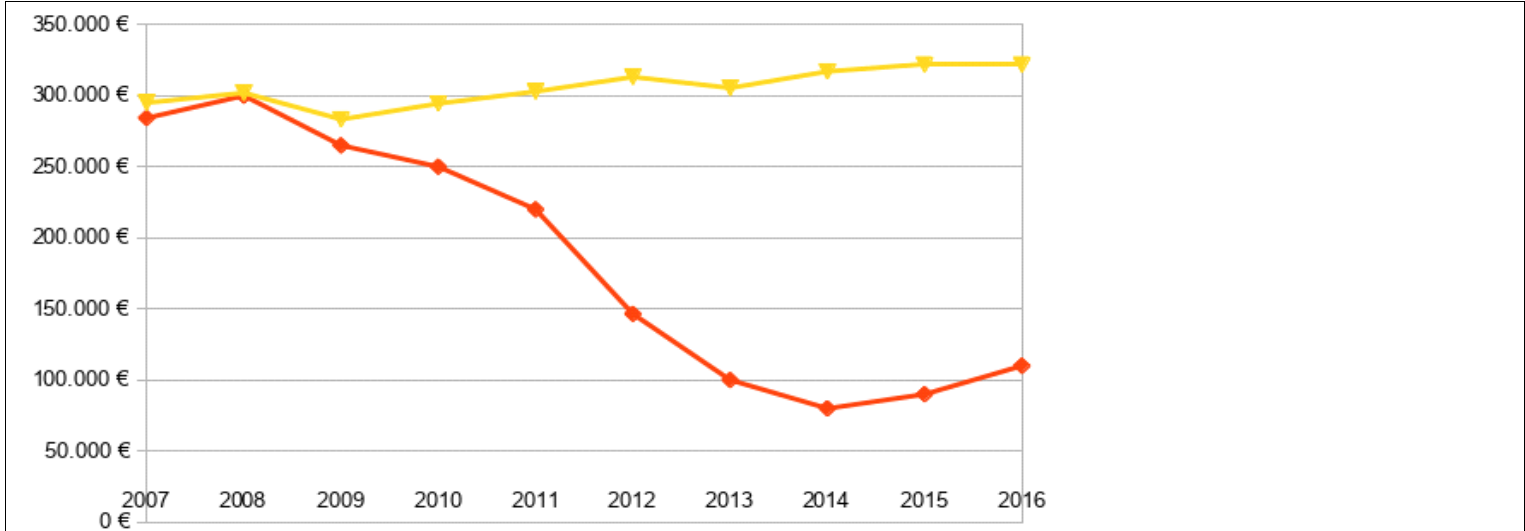
Compromís decreixent, constatat per una caiguda del volum del voluntariat treballant en el marc de les entitats de cooperació.

Fragmentació dels esforços. Es percep una certa dificultat en la coordinació i en potenciar sinergies entre els actors de cooperació: (1) a nivell sud, es a dir, entre les entitats que treballen en temàtiques similars o en els mateixos països i àrees geogràfiques i que rarament comparteixen experiències i/o planificacions en el marc d'espais comuns de coordinació ; (2) a nivell local en el marc de les accions d'EpD i de devolució a la ciutadania de la tasca realitzada per les entitats i demés actors. Manca d'espais i de cultura comunicativa, el que es tradueix en una escassa presència en els mitjans de comunicació locals, a les xarxes socials, etc.-

AMENACES DE LA COOPERACIÓ MUNICIPAL

Els mitjans de comunicació marquen l'agenda de la cooperació i sobretot de l'acció humanitària, amb el que es fa difícil treballar i sobre tot comunicar sobre problemàtiques de llarga durada en els països amb presència de les entitats vilanovines. La ressonància mediàtica de la crisi de refugiats, que fa inaudibles d'altres reflexions vinculades als països amb els quals es col·labora, n'és un exemple.

Taula 1: Anàlisi DAFO de la cooperació per part de les entitats locals de Vilanova i la Geltrú



En taronja, evolució dels fons destinats a CiS durant el període 2007-2016. En groc, 1% dels ingressos propis de l'ajuntament durant el mateix període.

Taula 2 – Evolució dels recursos destinats a CiS a Vilanova i la Geltrú.

3. VISIÓ DE LA COOPERACIÓ DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Tal i com s'ha avançat en l'apartat anterior, la cooperació a Vilanova i la Geltrú és una política pública, **inserida en el conjunt del projecte polític** del govern de la ciutat i **construïda i desenvolupada amb la participació activa de la societat civil organitzada i mobilitzada**.

La cooperació de Vilanova i la Geltrú es troba centrada en la **promoció i defensa dels drets humans** en un context global a través d'una **acció pedagògica i de sensibilització** de la ciutadania, que posa de rellevància les injustícies derivades de les vulneracions d'aquests drets a escala global, les responsabilitats compartides pels i les vilanovines com a ciutadanes del món i les accions que, des de Vilanova, permeten lluitar contra aquestes vulneracions tant en un àmbit global, a través d'accions concretes de cooperació a l'exterior, com local.

Així, la necessitat de treballar en cooperació des de l'àmbit municipal respon a la necessitat de **reflexionar sobre la responsabilitat compartida entre tota la ciutadania en matèria de respecte dels drets humans** a escala global, traduïda en la **urgència d'emprendre accions** no només al sud, mitjançant l'eina dels projectes de cooperació, sinó també a escala local, adoptant mesures que fomentin la **coherència de polítiques a nivell municipal o bones pràctiques ciutadanes** i que permetin minimitzar l'impacte del mode de vida dels i de les vilanovines sobre els drets humans a escala global com a contribució mínima de la ciutat en la construcció d'un món més just i equitable.

Les persones són el centre de la cooperació de Vilanova i la Geltrú, tot superant els paradigmes de Nord-Sud i de donant-receptor. La cooperació es basa en la construcció d'una relació plena i enriquidora de la ciutadania de la ciutat amb la resta del món, fent-la entenedora dels processos que marquen l'agenda global, particip dels valors que fonamenten la justícia global i incloent-la activament en la societat civil internacional que treballa per aquesta.

4. PRINCIPIS RECTORS I VALORS DE LA COOPERACIÓ DE VILANOVA I LA GELTRÚ

Els principis i valors que han de regir a la cooperació de Vilanova i la Geltrú són en general comuns als que la resta d'administracions públiques i entitats de la societat civil organitzada han vingut adoptant a l'entorn de la ciutat durant els darrers anys, reflectits a les lleis catalana i espanyola de cooperació al desenvolupament.

Identifiquem específicament els següents:

- **Transversal i coherent** – Inclou el conjunt de polítiques públiques desplegades pel municipi, possibilitant que aquestes no siguin font ni origen de desigualtats ni a nivell local ni a nivell global.
- Sostinguda en la **coordinació, complementarietat i concertació** de tots els actors del municipi – L'esforç en CiS necessita sumar la participació activa, de tots els actors del municipi.
- **Inclusiva** de tota la ciutadania, orientada a sumar l'esforç de tothom – Cal garantir la presència d'aquells actors i col·lectius més vulnerables en l'esforç de CiS.
- Fomentadora de la **sostenibilitat** en les dimensions **Econòmica, Mediambiental, Social i Cultural, tot impulsant els valors de l'ecologia i de l'economia social i solidària.**
- **No discriminadora i proactiva per l'equitat** – Especialment atenta amb realitats d'exclusió per motius de gènere, raça, etc. i implementant vies i els esforços necessaris per superar exclusions i garantir l'accés de tothom a tots els espais.
- Executada mitjançant l'**acció col·lectiva** – Garantint espais adequats per a la participació de tots els actors a tots els nivells de presa de decisions i que promogui el treball conjunt entre els actors.
- **Planificada i estructurada** – fruit de processos col·lectius que permetin optimitzar recursos i metodologies i fugir d'improvisacions.
- Orientada a **Drets Humans** – destinada a fer efectius els drets bàsics de les persones beneficiàries.

5. OBJECTIUS DE LA COOPERACIÓ MUNICIPAL

OBJECTIU GENERAL		
<p>OG - Promoure el desenvolupament humà a escala global a través de l'educació i la participació de la ciutadania en la construcció de la justícia global, d'un desenvolupament sostenible i humà i de l'eradicació de la pobresa i de les desigualtats.</p>		
OBJECTIU ESPECÍFIC 1		
<p>OE1 - Implicar la ciutadania en una acció per la Justícia Global cap cop més incisiva i de més qualitat per tal d'incentivar un canvi de model social, econòmic i ambiental que sigui més just, inclusiu i generador d'una riquesa més ben distribuïda.</p>		
	ACCIONS PREVISTES	INDICADORS
<p>OE1.1</p> <p>Formar una ciutadania crítica mitjançant accions d'Educació per al Desenvolupament, tot promovent accions transformadores d'abast global a escala local i de foment de la coherència de polítiques en l'àmbit municipal.</p>	<p>Incrementar l'abast de les accions d'EpD realitzades conjuntament amb entitats a través de millores en la coordinació i estratègia comunicativa.</p> <p>Incrementar el nombre d'instituts i alumnat del projecte Reacciona.</p> <p>Continuar amb el desplegament del projecte Vacances en Pau.</p> <p>Incorporar la coherència de polítiques i d'un marc de seguiment de l'agenda 2030 a nivell municipal com un eix d'acció a nivell d'EpD</p>	<p>Existeix un marc de col·laboració clar i definit entre Ajuntament i entitats en el marc de la EpD que defineixi criteris de selecció de projectes, modalitats de col·laboració, etc.</p> <p>Els espais de governança de la CiS realitzen un seguiment de la coherència de polítiques i de l'activitat de la URSC de l'ajuntament.</p> <p>Nombre de instituts i línies que participen en el projecte Reacciona.</p>
<p>OE1.2</p> <p>Millorar les accions de cooperació liderades pels actors de la ciutat així com fomentar-ne la innovació per tal de fer-les més inclusives, participatives i eficaces.</p>	<p>Reformulació participativa del espais de concertació i governança de la cooperació a nivell municipal (consell de cooperació).</p> <p>Sincronització de les accions dels diferents actors a través d'un programa concertat anual d'activitats d'EpD.</p> <p>Recerca de nous actors i potencialitats municipals per a la seva incorporació en l'esforç en CiS en els diversos instruments i espais desplegats pel PDCiS.</p>	<p>Espais de governança de la cooperació reestructurats, operatius i adaptats a l'execució del PDCiS.</p> <p>Increment del nombre d'actors identificats i incorporats a l'esforç de cooperació municipal.</p> <p>Increment del nombre de departaments i/o empreses municipals vinculades directament a accions de cooperació en el marc dels instruments de cooperació del PDCiS</p>
<p>OE1.3</p> <p>Enfortir els lligams i el coneixement mutu entre la ciutadania i les entitats afavorint la participació de la ciutadania en les accions de cooperació a tots els nivells.</p>	<p>Incorporació de nous actors en la difusió de la cooperació reforçant la visibilitat de Vilanova i la Geltrú com a ciutat compromesa.</p> <p>Incorporació del conjunt d'eines comunicatives municipals a l'esforç de difusió de les accions portades a terme pels diferents actors.</p> <p>Incorporació de l'esforç en cooperació i solidaritat als documents de planificació municipals en l'àmbit de la visibilitat institucional, acció exterior i màrqueting.</p>	<p>Presència de l'esforç en CiS en documents de planificació municipal.</p> <p>Increment dels espais sobre CiS en els mitjans i espais de comunicació amb participació o de titularitat municipal.</p>

OBJECTIU ESPECÍFIC 2		
OE2 – Promoure la defensa i l'exercici efectiu del conjunt de drets humans, a través de la provisió de bens comuns i de la lluita contra les desigualtats i les situacions d'opressió individual o col·lectiva.		
	ACCIONS PREVISTES	INDICADORS
OE2.1 Promoure la cobertura sostenible de necessitats bàsiques i la millora de les condicions de vida: salut, educació, economia social i sostenible, ocupació.	Identificació i execució d'una nova línia de treball en el marc de l'agermanament amb la ciutat de Matanzas. Suport a les propostes de les entitats alineant-la amb els objectius marcats pel nou PDCiS. Recerca de projectes i àmbits d'intervenció complementaris a abordar mitjançant accions de cooperació tècnica municipal amb la intervenció d'altres departaments municipals i empreses públiques.	Grau de reactivació de les accions de cooperació en el marc de l'agermanament amb Matanzas. Nombre de projectes anuals presentats i finançats. Percentatge de recursos executats anualment en cada instrument de cooperació previst en el PDCiS. Nombre de nous actors municipals involucrats en l'esforç de CiS en el marc de projectes de cooperació tècnica.
OE2.2 Implementar iniciatives per a l'apoderament i contra tot tipus de discriminació envers les dones, donant suport als col·lectius que hi treballen amb aquesta finalitat.	Adaptació dels criteris emprats per a la identificació de propostes per als diversos instruments de CiS incloent gènere com a element transversal. Promoció d'accions de CiS destinades específicament a l'empoderament de les dones.	Criteris de valoració i selecció incorporats a les bases de la convocatòria de projectes per a entitats. Criteris de valoració incorporats al mecanisme de valoració de projectes dels diversos instruments del PDCiS. Nombre de projectes implementats.
OE2.3 Fomentar la participació comunitària en totes les accions de cooperació amb una especial incidència en l'enfortiment del teixit associatiu.	Adaptació dels criteris emprats per a la identificació de propostes per als diversos instruments de CiS incloent l'enfortiment del teixit associatiu local com a element transversal.	Criteris de valoració i selecció incorporats a les bases de la convocatòria de projectes per a entitats. Criteris de valoració incorporats al mecanisme de valoració de projectes dels diversos instruments del PDCiS.

6. GOVERNANÇA I PARTICIPACIÓ

El Consell Municipal de Cooperació de la ciutat de Vilanova i la Geltrú serà substituït durant la primera anualitat d'aquest pla director per un nou espai que assumeixi el rol de principal espai de coordinació i governança de la cooperació municipal. Aquest nou espai s'articularà segons els principis següents:

1. Obert i accessible a totes les entitats i actors del municipi vinculats o interessats en les accions de cooperació i solidaritat.
2. Amb vocació de permanència i continuïtat. Convocable quan calgui de manera extraordinària però amb un funcionament regular amb un mínim d'una trobada cada tres mesos.
3. Amb un paper rellevant de la iniciativa de les entitats en el seu funcionament, ordre del dia i dinamització.
4. Centrat en els continguts.
5. Amb una distribució de rols equilibrada entre ajuntament i entitats, exercint el primer el rol de secretaria tècnica.
6. Es fa seguiment de la coherència de polítiques en l'àmbit municipal.

Aquesta nova dinàmica ha de permetre i facilitar l'articulació amb d'altres entitats de la societat civil, grups d'interès i particulars amb els que es comparteixin els objectius estratègics del Pla Director, ja sigui per a incorporar aquests actors de manera permanent ja sigui per a coordinar i crear sinergies en el marc de col·laboracions concretes.

Paral·lelament, és fonamental la feina transversal amb la resta de regidories per tal d'aprofundir la coherència del conjunt de polítiques públiques municipals de manera que aquestes tinguin un impacte més gran en favor de la Justícia Global i per tal d'impregnar-les d'una visió transformadora. Millorar la interacció entre totes les regidories i garantir l'existència de canals de comunicació i d'interacció entre el nou espai de coordinació i la resta de regidories serà un element prioritari de cara a avançar en la consecució de la coherència de polítiques necessària per a l'assoliment de l'OE1. En aquest sentit es posarà un èmfasi especial en adaptar el funcionament d'aquest espai per a donar seguiment, en el marc estratègic que ofereix el PDCiS, a les accions que altres regidories siguin responsables de desplegar. En aquest àmbit el seguiment de la coherència de polítiques i del compliment de l'agenda 2030 a nivell municipal exigirà una estreta coordinació d'aquest espai amb el conjunt de departaments municipals, ja sigui a nivell d'incorporar l'Agenda 2030 en el conjunt de polítiques i planificacions municipals ja sigui a nivell de fer-ne seguiment. Amb aquesta finalitat es desenvoluparà una eina de seguiment que permeti aquest seguiment a través d'indicadors apropiats.

7. INSTRUMENTS

Per a l'execució dels recursos en el marc d'aquest PDCiS es desplegaran els instruments següents segons les diferents modalitats:

a. Modalitat Cooperació per al Desenvolupament

Cooperació directa municipal

Aquest instrument aplega aquelles accions desplegades directament per l'ajuntament. Com a línia prioritària es donarà suport a l'agermanament amb la ciutat de Matanzas (Cuba) tal i com preveu el Pla d'Acció Municipal vigent durant el període d'execució d'aquest pla director. L'agermanament amb Matanzas és de caire solidari i té com a objectiu mantenir una relació horitzontal que beneficiï el procés de desenvolupament. El protocol d'agermanament preveu l'actuació en diferents àmbits: millora dels equipaments escolars, formació educativa, promoció d'activitats culturals que permetin un millor coneixement de les dues ciutats, millora dels equipaments sanitaris, dinamització econòmica, etc.

La voluntat dels dos municipis és desenvolupar conjuntament projectes que donin a conèixer encara més la relació històrica i vincles cultural que uneixen a les dues ciutats, centrant-se especialment en la cooperació cultural i en col·laboració amb les entitats vilanovines que han mantingut les seves relacions amb la ciutat cubana durant els darrers anys.

Convocatòria de subvencions per a projectes de cooperació internacional al desenvolupament per a entitats

Aquest instrument aplega aquelles accions executades a través de les entitats del municipi mitjançant la convocatòria de subvencions per a projectes de cooperació internacional al desenvolupament.

Cooperació directa en el marc de concertacions amb entitats (Subvencions nominatives)

Es podrà fer recurs a aquest instrument en el marc d'aquelles accions vehiculades a través de la resta d'instruments en què les capacitats de l'Ajuntament o de les institucions i empreses que en depenen siguin considerades un valor afegit significatiu a nivell tècnic que complementi la labor de les entitats del municipi o del propi consistori, aportant una expertesa singular d'especial valor afegit a les accions de cooperació i aprofitant tot el potencial de la cooperació tècnica municipal. En aquests casos l'Ajuntament concertarà la tipologia d'aportació necessària amb les entitats de cooperació del municipi implicades identificant i mobilitzant els recursos tècnics requerits en cada context d'intervenció. Actualment i des de fa més de 10 anys, l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú col·labora activament

per fer possible el projecte de Vacances en Pau que organitza l'entitat Acció Solidària amb el Sàhara. Aquest projecte permet cada any la vinguda d'una vintena de nens sahrauís durant els mesos més calorosos d'estiu a cases de famílies vilanovines.

En aquestes accions l'ajuntament serà especialment curós en la comunicació pública de les condicions i contraprestacions, abans i després de tancar els acords de col·laboració.

b. Modalitat d'Emergències i Ajuda Humanitària

Les accions d'emergència es continuaran vehiculant a través del Fons Català de Cooperació, tot i que puntualment en el cas d'iniciatives de resposta a emergències liderades pel teixit associatiu local es podrà donar pas a concerts puntuals i específics per tal de canalitzar els recursos. En el cas de que, acabada l'annualitat en curs, els fons destinats a emergències no hagin quedat exhaurits, es prioritzarà contribuir amb aquests fons a les accions genèriques de cooperació dutes a terme pel Fons Català de Cooperació tal i com s'ha vingut realitzant en anys anteriors.

c. Modalitat d'Educació per al Desenvolupament

Programa concertat d'activitats anual

Durant el primer any del PDCiS es desenvoluparà un programa concertat d'activitats anual integrant el conjunt d'accions d'EpD proposades pels diferents actors de cooperació de la ciutat. Aquest procés es repetirà posteriorment durant el primer trimestre de les successives anualitats, incloent les accions de sensibilització, formació, recerca i incidència realitzades per les entitats i per l'ajuntament (Mostra entitats, dia drets humans, accions organitzades directament per entitats, etc.) i dotant-les d'un sentit d'articulació entre elles.

EpD municipal

L'EpD Municipal inclou aquelles accions d'EpD desplegades directament per l'Ajuntament en el marc de les accions prioritzades pel PAM en aquest àmbit. Durant el període cobert per aquest PDCiS i de manera alineada amb el PAM 2016-2019 aquest instrument se centrarà al projecte Reacciona.

8. RECURSOS

S'incrementarà paulatinament la dedicació actual de recursos econòmics i humans passant del 0,3% dels ingressos propis de l'ajuntament que es varen destinar a accions de CiS durant l'annualitat 2016 a prop de l'1% dels ingressos propis municipals al finalitzar el període cobert per aquest PDCiS, tot recuperant els nivells d'assignació pressupostària previs a la crisi.

L'assignació de recursos a les diverses modalitats, instruments i projectes previstos en aquest PDCiS es realitzarà en base als paràmetres següents:

- 1) El percentatge del pressupost destinat a la convocatòria de projectes per a entitats s'anirà incrementant progressivament a mesura que s'incrementi el percentatge d'ingressos propis destinats a cooperació, oscil·lant entre el 60-65% del total del pressupost de cooperació.
- 2) Es prestarà especial atenció a garantir l'estabilitat pressupostària d'aquelles accions considerades prioritàries en el marc del PAM (Agermanament amb Matanzas, Projecte Reacciona, Projecte Vacances en Pau), tot preservant els marges pressupostaris mínims imprescindibles per al bon funcionament d'aquestes accions.
- 3) Es continuarà reservant un mínim d'un 5% del pressupost per a fer front a accions d'emergència i ajuda humanitària al llarg de l'any en el marc d'acords específics del ple municipal.

De l'aplicació dels paràmetres anteriors es desprèn la següent **Taula 3**. i la forquilla de pressupostos que delimita l'assignació pressupostària dins de la qual oscil·laran els recursos de cada modalitat, instrument o projecte prioritari segons l'escenari de finançament vigent a cada annualitat:

MODALITAT / INSTRUMENT / ACCIÓ PRIORITÀRIA	ASSIGNACIÓ PRESSUPOSTÀRIA SEGONS ESCENARI D'INGRESSOS
COOPERACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT	69- 75%
Cooperació directa municipal :	0 - 5%
- <i>Agermanament amb Matanzas</i>	0 - 5%
Convocatòria de projectes per a entitats	60 - 65%
Cooperació directa en el marc de concertacions amb entitats :	5 - 9%
- <i>Projecte Vacances en Pau</i>	5 - 9%
EMERGÈNCIES I AJUDA HUMANITÀRIA	5%
EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT	20 - 26%
Programa concertat d'activitats anual	9 - 12%
EpD Municipal	8 - 17%
Taula 3 – Assignació de recursos per modalitat i instrument.	8 - 17%

A nivell de recursos humans, es preveu consolidar i reforçar l'equip humà responsable de l'àrea, dotant-lo dels mitjans necessaris per tal d'afrontar l'increment de pressupost previst, sobretot en el cas d'un increment en el volum d'activitats executades directament per l'equip municipal.

A nivell de comunicació es buscarà la integració en l'estratègia de comunicació del municipi, proposant continguts alineats amb els objectius del PDCiS en els canals, espais i programes de gestió municipal o proposant la cessió puntual o la creació de nous espais per a treballar temàtiques vinculades a la cooperació.

Es prestarà especial atenció a la possibilitat d'incloure la cooperació, solidaritat i drets humans com a distintiu de ciutat en les planificacions municipals vinculades a projecció exterior o imatge corporativa, amb especial atenció al pla de marketing de Vilanova i la Geltrú o el pla d'acció exterior, de manera que la marca de ciutat compromesa amb la solidaritat i els drets humans sigui un valor afegit de la ciutat a nivell internacional i permeti sumar a l'esforç de operació nous actors vinculats a aquests àmbits de treball. És evident la intenció de fer-ho, no com una simple operació publicitària, sinó des de la coherència de polítiques i de l'existència d'un alineament i una pràctica real d'aquestes amb els valors i la visió de la cooperació, en defensa de la sostenibilitat global i dels drets humans.

9. ACTORS I ALIANCES

Els principals actors de la cooperació per al desenvolupament de Vilanova i la Geltrú són les entitats de cooperació de la societat civil, ja siguin organitzacions locals o delegacions d'entitats d'àmbit més ampli. Tot i així, aquest nucli motor de la cooperació municipal ha de funcionar tot involucrant i creant sinergies amb d'altres institucions, entitats i espais del municipi, integrant-los i incorporant-los com a actors de la cooperació municipal i eixamplant així la societat civil organitzada vinculada a les accions de cooperació i, per extensió, la base ciutadana al darrere de la cooperació municipal.

Donada la seva afinitat amb els principis i objectius del present pla director són especialment susceptibles de ser incorporades a l'esforç de cooperació de Vilanova i la Geltrú les ONG i entitats treballant en l'àmbit del tercer sector, els sindicats, les institucions religioses i totes aquelles iniciatives que emmarquen les seves activitats en els principis i objectius d'aquest Pla Director (empreses d'economia social, etc.). Paral·lelament, donada l'orientació pedagògica de la cooperació municipal, seran actors prioritaris i socis preferents de la cooperació municipal les institucions educatives (xarxa d'escoles, instituts, altres establiments d'educació secundària, universitats amb presència al municipi) i el teixit associatiu vinculat a l'educació, especialment les Associacions de Pares i Mares i les associacions de personal docent.

En el marc del PDCiS es crearan canals de comunicació permanents entre els espais de coordinació i governança de la cooperació municipal i el conjunt d'actors mencionats, incentivant la seva participació en les accions de cooperació i fomentant la seva presència en els espais de governança de la cooperació municipal.

Es buscarà ampliar l'aprofitament del potencial de la societat vilanovina en matèria de recursos tècnics, humans i econòmics. En aquest sentit es farà un esforç:

- Per incorporar a la cooperació municipal l'aportació tècnica i el coneixement de les empreses i institucions que ofereixin un valor afegit significatiu a la cooperació municipal en forma de coneixements i capacitats tècniques, incorporant aquests actors en els projectes executats mitjançant algun dels instruments mencionats sempre que sigui possible. Per incentivar les iniciatives de suport a la cooperació des del teixit econòmic i productiu de la ciutat explorant les possibilitats de contribucions des de l'àmbit de la Responsabilitat Social Corporativa i vinculant aquestes contribucions amb la projecció de la marca de Vilanova i la Geltrú com a ciutat compromesa amb els Drets Humans.
- En un nivell més ampli, es fomentarà la presència de Vilanova i la Geltrú en xarxes internacionals de caràcter municipalista vinculades a la consecució dels objectius d'aquest PDCiS. En aquest sentit es prestarà especial atenció a la incorporació de Vilanova al projecte de

Ciutats Defensores dels Drets Humans per tal de donar compliment als objectius del PAM 2015/2019.

10. ACCIONS ESTRATÈGIQUES PER AL DESENVOLUPAMENT DEL PLA DIRECTOR

Més enllà de les accions pròpiament de cooperació, fora i dins de Vilanova i la Geltrú, hi ha tot un seguit d'accions que cal tirar endavant per ajustar i fer operatiu el marc estratègic que proposa el present Pla Director.

Són accions que haurà de posar en marxa l'equip de l'àmbit de cooperació i solidaritat, tècnica i políticament,, amb el suport d'altres àrees de l'Ajuntament, com ara la Unitat de Responsabilitat Social Corporativa de l'ajuntament, clau per exemple per aconseguir la connexió i la complicitat amb la resta de polítiques públiques.

La seva temporalització i prioritització dependrà de la planificació interna de l'Àrea, i de la compatibilització amb les tasques ordinàries d'organització, seguiment i administració de les accions de cooperació i solidaritat.

Així doncs, s'identifiquen les següents accions estratègiques:

En el marc de l'**OE1.1** - «*Formar una ciutadania crítica mitjançant accions d'Educació per al Desenvolupament, tot promovent accions transformadores d'abast global a escala local i i de foment de la coherència de polítiques en l'àmbit municipal*»

- 1. Incorporar el conjunt de departaments municipals a l'esforç en CiS del municipi en el marc de la coherència de polítiques**
 - Treballar en l'anàlisi i seguiment del conjunt de polítiques públiques municipals en el marc d'alinejar-les amb l'Agenda 2030, de manera que es pugui incentivar i avaluar el nivell d'assoliment o de presència dels objectius de desenvolupament sostenible en l'acció quotidiana de l'ajuntament. S'identificaran els programes i polítiques en preparació i en marxa referents als diferents ODS, treballant en la complementarietat entre el conjunt de departaments del municipi i el departament de CiS. Des d'aquest últim caldrà posar en marxa dinàmiques de treball que permetin una major presència del conjunt de departaments municipals i actors depenent de l'ajuntament en els espais de governança de la cooperació i, per altra banda, dinamitzar la progressiva incorporació del seguiment de l'Agenda 2030 a nivell municipal com a un dels eixos d'aquests espais. Això demanarà l'establiment d'un marc de treball permanent amb la URSC i el desenvolupament d'una eina de seguiment que permeti aquest seguiment des del nou espai de governança de la CiS en base a indicadors apropiats.

En el marc de l'**OE1.2** - «Millorar les accions de cooperació liderades pels actors de la ciutat així com fomentar-ne la innovació per tal de fer-les més inclusives, participatives i eficaces»

- 1. Creació d'un espai participatiu de governança de la cooperació municipal** - El Consell de cooperació haurà de reestructurar-se en un nou format per ésser un espai capaç de donar seguiment no només a la política de cooperació sinó també a totes aquelles que tinguin una implicació efectiva en els objectius de transformació per a la Justícia Global identificats al PDCiS, permetent la participació d'aquells col·lectius, entitats i particulars que treballin en àrees relacionades i en facin seguiment.
- 2. Formalització d'un Pla concertat d'accions d'Educació per al Desenvolupament** - En el marc del nou espai de governança de la cooperació municipal, els diferents actors hauran de treballar junts per desenvolupar un programa concertat d'accions d'EpD adreçades a la ciutadania de Vilanova i la Geltrú, incorporant aquells actors clau per al seguiment de les accions far de EpD dutes a terme pel consistori. En aquest sentit serà necessari per una banda desenvolupar els criteris necessaris per a l'admissibilitat d'accions al programa concertat, criteris que prendran com a element director els objectius i finalitats del present PDCiS, i per l'altra de detallar les possibles modalitats de contribució de l'Ajuntament a nivell de recursos materials i humans en les accions de EpD proposades per les entitats.

En la pràctica aquesta formalització haurà de conduir a estructurar una col·laboració entre ajuntament i entitats que ja existia anteriorment, però per una banda previsualitzant-la anualment en un document que reculli la reflexió del conjunt d'actors sobre les accions a realitzar i una calendarització i, per altra banda, estandarditzant les modalitats i criteris que regeixen la col·laboració de l'ajuntament en aquestes accions. Serà important la introducció efectiva de criteris pedagògics, mecanismes d'avaluació i d'altres mecanismes que n'assegurin la qualitat del conjunt d'accions emparades sota aquest Pla.

Un aspecte molt important que ha de definir aquest Pla és la innovació en nous formats per l'EPD, que permetin arribar a nous públics i renovin l'atenció en general de la població cap a la cooperació i les qüestions que determinen el progrés en la consecució dels ODS al nivell local.

3. Identificació de potencialitats rellevants dels actors municipals i incorporació de nous actors – La incorporació d'actors clau en el desplegament de les accions previstes pel PDCiD demana la concertació i la inclusió d'aquests en els espais de governança de la cooperació al municipi així com l'establiment de mecanismes adequats per a cada actor per tal de donar continuïtat en el temps a la seva col·laboració en l'esforç en CiS del municipi.

La diversitat d'actors i els diversos perfils o tipologies de col·laboració demanen solucions diferenciades per a cadascun d'ells, evitant saturar els diferents espais de participació però assegurant una circulació eficaç de la informació i garantint la presència de cadascun en aquells espais clau per a poder realitzar la seva aportació. En aquest sentit, per exemple, la voluntat d'incentivar la inclusió progressiva del conjunt d'actors vinculats a l'educació formal (escoles, instituts, centres de formació professional, associacions de pares i mares) pot passar per a una estructuració de la relació amb el conjunt d'actors a través d'altres actors com l'Institut Municipal d'Educació i Treball, el qual pot assumir la connexió entre els espais de governança de la CiS municipal i el conjunt d'actors vinculats a l'educació formal.

En el marc del desplegament del PDCiS caldrà identificar cadascun dels actors i posteriorment definir conjuntament amb ells de manera individualitzada el mecanisme apropiat per tal de facilitar la seva incorporació a l'esforç de cooperació del municipi.

En el marc de l'**OE1.3** - «*Enfortir els lligams i el coneixement mutu entre la ciutadania i les entitats afavorint la participació de la ciutadania en les accions de cooperació a tots els nivells*»

1. Millorar les eines de comunicació, difusió i rendició de comptes
- Es millorarà el procés de recollida i sistematització de les dades relatives a la cooperació al municipi, amb l'objectiu de generar memòries i informes que visualitzin millor davant la ciutadania, entitats i partits polítics la tasca del conjunt d'actors a la ciutat.

En el marc de l'**OE2.1** - «Promoure la cobertura sostenible de necessitats bàsiques i la millora de les condicions de vida: salut, educació, economia social i sostenible, ocupació»

1. Identificació de noves accions de cooperació directa municipalista en el marc de l'agermanament entre Vilanova i la Geltrú i la ciutat de Matanzas – Malgrat figurar com un element clau de la cooperació directa municipal en el marc del Pla d'Acció Municipal 2016-2019, les accions de cooperació en el marc de l'agermanament de Vilanova i la Geltrú amb la ciutat de Matanzas - Cuba- van viure durant el quinquenni precedent una relativa aturada. Els lligams entre les dues ciutats, arrelats en un vincle històric i cultural profund, fan que existeixi una ferma voluntat d'aprofundir en les accions de col·laboració entre ambdues ciutats en els pròxims anys. Durant la vigència d'aquest PDCiS s'obriran noves línies d'actuació alineades amb els objectius del present PDCiS partint de les capacitats, experiència i fortaleses presents a Vilanova i la Geltrú. S'estructurarà en aquest sentit una acció d'identificació de projectes i s'estudiaran projectes conjunts amb d'altres administracions locals i supralocals, buscant la complementarietat amb aquestes i l'eventual construcció de clústers basats en l'excel·lència en la gestió municipal.

S'efectuaran missions sobre terreny, si s'escau, per acabar de perfilar el marc de treball i definir un pla de treball per als propers anys, sempre observant els objectius identificats en el present PDC. S'atendrà especialment la dimensió cultural de la cooperació, seguint la feina desplegada per la societat civil vilanovina de manera contínua durant els darrers anys, facilitant la concertació d'accions amb aquesta i la seva participació.

2. Adaptació de la convocatòria de projectes - S'introduiran els ajustos necessaris a la convocatòria per a entitats, quant a bases, formularis i procediments d'avaluació i seguiment, per tal d'alinear-la a les directrius presents en aquest PDCiS.

En el marc de l'**OE2.2** - «Implementar iniciatives per a l'apoderament i contra tot tipus de discriminació envers de les dones, donant suport als col·lectius que hi treballen amb aquesta finalitat.» i de l' **OE2.3** - «Fomentar la participació comunitària en totes les accions de cooperació amb una especial incidència en l'enfortiment del teixit associatiu»

Definició de criteris i adaptació de les formalitats d'admissió d'accions de CiS en cadascun dels instruments previstos per aquest PDCiS – S'introduiran criteris que permetin una transversalització d'ambdós objectius en les bases i criteris de disseny i/o selecció de projectes al conjunt d'instruments desplegats per PDCiS.

Accions transversals al conjunt d'objectius específics del PDCiS:

1. **Formalització d'un sistema d'indicadors** – Un element recurrent al procés d'elaboració del present Pla Director és la voluntat dels actors de cooperació del municipi de fixar resultats i indicadors que permetin mesurar el grau d'assoliment dels objectius marcats per la cooperació municipal. El procés de reflexió que ha acompanyat aquest primer Pla Director ha permès esboçar una primera proposta d'indicadors que, malgrat tot, haurà de ser aprofundida i millorada en funció de les necessitats del municipi amb l'objectiu de construir un marc òptim de seguiment, avaluació i millora de la cooperació municipal. Els indicadors s'adaptaran a les possibilitats de monitorització i a l'existència de dades a l'abast de l'Ajuntament, construint indicadors que puguin donar si més no una visió aproximada de l'evolució dels aspectes considerats com clau per assolir els objectius.

La construcció de qualsevol eventual pla estratègic municipal, en el futur, hauria de preveure un anàlisi basats en els ODS i la generació d'informació suficient per contrastar la seva evolució en base a les polítiques públiques i accions que es desenvolupin.

2. **Concreció de les accions a dur a terme en plans anuals d'acció** – Per al desplegament de les accions previstes el present PDCiS haurà de ser concretat en plans d'acció anuals que permetin detallar de manera més permenoritzada els objectius a assolir en el marc de cada anualitat, especialment pel que fa referència a les accions estratègiques per a l'assoliment dels objectius del PDCiS. Aquests plans anuals seran elaborats de manera participativa amb el conjunt d'actors de la cooperació del municipi i aprovats per l'espai de governança de la cooperació municipal que substitueixi al consell de cooperació. La confecció d'aquests documents, així com el seguiment de la seva implementació per part de l'espai de governança de la cooperació municipal, són per una banda el principal instrument de seguiment del PDCiS durant el seu desplegament però també una via clau per a permetre la participació oberta i transparent del conjunt d'actors de la cooperació de la ciutat en el desplegament del PDCiS.

Taula 4 -Temporalització orientativa de les accions estratègiques a dur a terme per al desplegament del PDCiS	Anualitat/semestre							
	2017		2018		2019		2020	
	1er	2on	1er	2on	1er	2on	1er	2on
OE1.1 - «Formar una ciutadania crítica mitjançant accions d'Educació per al Desenvolupament, tot promovent accions transformadores d'abast global a escala local i i de foment de la coherència de polítiques en l'àmbit municipal»								
Incorporar el conjunt de departaments municipals a l'esforç en CiS del municipi en el marc de la coherència de polítiques			X	X				
OE1.2 - «Millorar les accions de cooperació liderades pels actors de la ciutat així com fomentar-ne la innovació per tal de fer-les més inclusives, participatives i eficaces»								
Creació d'un espai participatiu de governança de la cooperació municipal		X	X					
Formalització d'un Pla concertat d'accions d'Educació per al Desenvolupament			X		X		X	
Identificació de potencialitats rellevants dels actors municipals i incorporació de nous actors			X	X				
OE1.3 - «Enfortir els lligams i el coneixement mutu entre la ciutadania i les entitats afavorint la participació de la ciutadania en les accions de cooperació a tots els nivells»								
Millorar les eines de comunicació, difusió i rendició de comptes					X	X		
OE2.1 - «Promoure la cobertura sostenible de necessitats bàsiques i la millora de les condicions de vida: salut, educació, economia social i sostenible, ocupació»								
Identificació de noves accions de cooperació directa municipalista en el marc de l'agermanament entre Vilanova i la Geltrú i la ciutat de Matanzas	X	X						
Adaptació de la convocatòria de projectes				X	X			
OE2.2 - «Implementar iniciatives per a l'apoderament i contra tot tipus de discriminació envers de les dones, donant suport als col·lectius que hi treballen amb aquesta finalitat.» i de l' OE2.3 - «Fomentar la participació comunitària en totes les accions de cooperació amb una especial incidència en l'enfortiment del teixit associatiu»								
Definició de criteris i adaptació de les formalitats d'admissió d'accions de CiS en cadascun dels instruments previstos per aquest PDCiS			X	X				
Accions transversals al conjunt d'objectius específics del PDCiS:								
Formalització d'un sistema d'indicadors		X						
Concreció de les accions a dur a terme en plans anuals d'acció			X		X		X	

11. ACRÒNIMS

AOD	Ajut Oficial al Desenvolupament
CMC	Consell Municipal Cooperació
CiS	Cooperació i Solidaritat
DAFO	Debilitats-Amenaces-Febleses-Oportunitas
EpD	Educació per al Desenvolupament
IMET	Institut Municipal d'Educació i Treball
LRSAL	Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local
OCDE	Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic
ODS	Objectius de Desenvolupament Sostenible
PDCiS	Pla Director de Cooperació i Solidaritat
URSC	Unitat de Responsabilitat Social Corporativa

Amb el suport de:



A càrrec de:

Miquel Carrillo i Manel Rebordosa

Ziri www.ziri.es